

СИЛАБУС КУРСУ «СУДОВА РИТОРИКА І ТЕХНІКА ДЕБАТІВ»

Ступінь вищої освіти - бакалавр
Освітньо-професійна програма: **Право**
Галузь знань: **08 Право**
Спеціальність: **081 Право**
Компонент освітньої програми – вибіркова дисципліна
Рік підготовки – 4 рік, семестр -7
Кількість кредитів: 5
Мова викладання: українська
Дні занять: згідно з розкладом
Консультації: згідно з розкладом

Керівник курсу – **Майка Максим Борисович**, викладач юридичних дисциплін, кандидат юридичних наук
Контактна інформація – mayka_mb@i.ua

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «**Судова риторика і техніка дебатів**» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти базових знань про основні поняття судової риторики та техніки дебатів; розгляді процесу переконання та його складових; з'ясуванні ролі невербальних аспектів для виголошення промови ознайомленні студентів із структурними елементами судової промови, промови сторони обвинувачення та захисту, їх функціями; розвитку та удосконаленні здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

У курсі навчальної дисципліни передбачено вивчення загальних закономірностей мовленнєвої поведінки, що діють у різних ситуаціях спілкування, сферах діяльності, та практичних можливості використання їх з метою створення ефективного висловлювання.

Навчальна дисципліна спрямована на ознайомлення студентів з риторичними основами мовлення юриста та розвиток навичок ефективної професійної комунікації.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
26/50	Змістовий модуль I. Історія ораторського мистецтва. Теорія судової риторики		
8/16 Л1,Л2,С1,С2	Тема 1. Поняття та історія судової риторики	Знати поняття риторики, її предмет; вміти характеризувати основні етапи становлення й розвитку риторики, окреслити найбільш визначні риси, притаманні кожному з них	Питання
8/16 Л3,Л4,С3,С4	Тема 2. Основні поняття і закони риторики	Знати поняття техніки мовлення; розуміти основні риторичні закони; знати основні етапи підготовки промови та структурні елементи ораторського твору	Реферати, питання
10/18 Л5,Л6, Л7, С5,С6	Тема 3. Теорія риторики. Культура риторики	Знати типи підготовки до промови; розуміти психологічні аспекти впливу; знати архітектоніку промови: вступ, головна частина, завершальна частина; вміти характеризувати логічні й емоційні засади промови, поняття художнього образу, звуковий, лексичний, синтаксичний, стилістичний рівень тексту; освоїти загальні основи меморії та акції; знати особливості культури судової промови та особистих якостей судового ратора	Питання, модульний контроль
24/50	Змістовий модуль II. Судове красномовство		

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
8/16 Л8,Л9,С7,С8	Тема 4. Судова промова.	Знати особливості судової промови, як процесуальної діяльності, визначеної законом, та важливого чинника впливу на судові рішення; вміти розкрити засади та функції судової промови	Реферати-повідомлення, питання
8/16 Л10,Л11,С9,С10	Тема 5. Промова державного обвинувача	Знати особливості промови прокурора в судових дебатах, як процесуальної діяльності, що полягає у доведенні перед судом обвинувачення з метою забезпечення кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення; розуміти етапи процесу підготовки промови державного обвинувача розкрити її зміст і призначення	Питання, практичні завдання
8/18 Л12,Л13,С11,С12	Тема 6. Захисна промова	Знати особливості судової промови захисника в судових дебатах, як процесуальної діяльності з метою забезпечення дотримання прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого; розуміти етапи підготовки промови захисника	Питання, модульний контроль

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Семестр VII

	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень	5 тиждень	6 тиждень	7 тиждень	8 тиждень	9 тиждень	10 тиждень	11 тиждень	12 тиждень	13 тиждень	14 тиждень	15 тиждень	16 тиждень	17 тиждень
Лекції	Л1	Л2	Л3	Л4	Л5		Л6		Л7, Л8		Л9	Л10	Л11		Л12, Л13		
Семінарські заняття	С1		С2		С3	С4	С5	С6		С7	С8		С9	С10		С11	С12
Контроль знань								МК 1								ІНД 3	МК 2

Л1 – лекція 1

С1 - семінарське заняття 1

МК1 - модульний контроль 1

ІНД3 - індивідуальне навчально-дослідне завдання

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами навчальної дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на **семінарських заняттях** у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, розв'язування

практичних завдань (кейсів), розгляду правових ситуацій, складання правових і процесуальних документів.

При підготовці до семінарських занять студент опрацьовує теоретичні питання відповідно до плану заняття, звертаючи увагу на вимоги щодо оформлення (складання таблиць, структурно-логічних схем, глосаріїв, конспектів тощо). Інформаційними джерелами для здобувачів освіти є конспект лекцій та наведений у навчальних матеріалах перелік рекомендованої літератури щодо кожної теми. За наявності серед завдань семінарського заняття підготовки реферату – робота здобувачів освіти полягає у підготовці належно оформленого реферативного дослідження та публічного представлення його результатів.

У процесі семінарського заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, вільно володіти професійними термінами, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, вчаться публічно виступати, правильно застосовувати норми права на практиці та приймати власні рішення у невизначених ситуаціях.

Питання для обговорення, індивідуальні завдання для підготовки до семінарських занять, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках.

Терміни проведення різних форм занять наведені у схемі вивчення дисципліни.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками тлумачення і застосування правових норм.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, міні-проектів, підготовки презентаційних матеріалів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про порядок рейтингового оцінювання знань (освітніх досягнень) здобувачів вищої освіти**

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- усне опитування - передбачає розгорнуту відповідь студента на оцінку; він повинен самостійно пояснити вивчений матеріал, довести наукові положення, навести власні приклади;
- дискусія - обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань;
- письмове опитування - з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками з тем дисципліни, визначення їх якості - правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати знання на практиці;
- тестова перевірка як один із видів письмового опитування - передбачає визначення рівня сформованості знань і вмінь з певної теми дисципліни за допомогою тестів відкритої і закритої форм;
- вирішення ситуативних завдань (кейсів) - проводиться з метою об'єктивного з'ясування

спроможності студентів застосовувати правові норми, до конкретних життєвих ситуацій, перевірки професійних компетентностей із прийняття рішень в умовах невизначеності.

Ключовими формами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- індивідуальна перевірка - проводиться щодо конкретних студентів і має на меті з'ясування рівня засвоєння студентом знань, умінь і навичок, рівня формування професійних компетентностей;
- фронтальна перевірка - форма контролю, що спрямована на з'ясування рівня засвоєння студентами програмного матеріалу за порівняно короткий час. Вона передбачає короткі відповіді з місця на короткі запитання або письмову роботу;

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та семінарських занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

Підсумковий контроль зазвичай проводиться у формі усного **екзамену**, який передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатності комплексно, творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію, розв'язувати практичні задачі тощо.

ПРИКЛАД розрахунку підсумкової оцінки, якщо форма підсумкового контролю екзамен	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контроль)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4 (підсумковий контроль)	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	40	20	10	30	100
Розрахунок оцінки в балах	80	85	90	80	82
Формула розрахунку підсумкової оцінки в балах: $O = 80 \cdot 0,4 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 + 80 \cdot 0,3 = 82$					

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ.

Здобувач освіти повинен дотримуватись [Правил внутрішнього розпорядку Коледжу](#) та відвідувати заняття згідно з розкладом. Очікується, що студенти відвідають усі лекції та семінарські заняття курсу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування навчання може відбутись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. Студенти мають інформувати викладача про

неможливість відвідувати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, які передбачено у межах курсу.

Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача. Роботи (ПМК, ІНДЗ), які здаються із порушенням термінів без поважних причин, можуть бути оцінені на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2, 3 не менше 60 балів.

ПОЛІТИКА ЩОДО АПЕЛЯЦІЙ

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються [Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів](#). Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до [Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей здобувачами вищої освіти](#).

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У Коледжі академічна доброчесність регулюється [Положенням про академічну доброчесність](#) та передбачається за замовчуванням. Це означає, що усі здані роботи є результатом розумової праці студента, їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політики Коледжу та документи щодо академічної доброчесності (як інституційного, так і загальнодержавного значення) наведені на сторінці Коледжу [АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ](#)

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

1) Кісліцина І. Підтримання прокурором публічного обвинувачення в суді : метод. Вказівки для здобувачів вищої освіти першого рівня за спец. 081 «Право». Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 73 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/25492>.

2) Гапотій В.Д., Куліда О.О. Основи ораторського мистецтва: навчально-методичний посібник (галузь знань 08 Право, спеціальність 081 Право). Мелітополь, ФОП Однорог Т.В., 2019. 168 с. URL: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/7924/1/Навчально-методичний%20посібник%20Основи%20ораторського%20мистецтва.Курс%20лекцій.pdf>.

3) Молдован В. В. Судова риторика: теорія і практика: навч. посіб. / стереотип. вид. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 496 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1_hVR8E827qzwTldr77sQkJR59s0dxVLD/view.

4) Риторика : навч.-метод. посібник / уклад: Лариса Мафтин. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 344 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4454/1/Rytoryka.pdf>.

5) Білавич Г. Основи риторики і красномовства. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2020. 211 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/8878/1/%D0%B1%D1%96%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%87%D0%B3.%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BE%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%B0%20%28%29.pdf>.

6) Мистецтво виступів у суді (витяг із книги Томаса А.Мауї «Судові процеси: стратегія, навички та нові методи переконання». Адвокат майбутнього. 2019. с.152. URL: <https://tomorrowslawyer.org/wp-content/uploads/2019/09/%D0%9C%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE-%D0%B2%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF%D1%96%D0%B2-%D1%81%D1%83%D0%B4%D1%96-.pdf>.

7) Риторика: навч. Посібн / уряд.: Ісаєнко Т.К., Лисенко А.В. Полтава : ПолтНТУ, 2019. 247 с. URL:<https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/6085/1/Макет%20Риторика.pdf>

.